

WEL OF NIET REPAREREN SCHADE BINNENVAART- SCHIP BIJ AANVARING?

Bij ongevallen met binnenvaartschepen komt het voor dat het schip dusdanig is beschadigd, dat de herstelkosten de marktwaarde in onbeschadigde staat of de verzekerde waarde van het schip overstijgen. De vraag is dan, indien een cascoverzekering is afgesloten, welke vergoeding de scheepseigenaar kan verwachten onder de polis. Dit dient te worden bepaald op basis van de 'totaal verlies'-clausule in de polisvoorwaarden.

en deel van de in Nederland afgesloten cascoverzekeringen voor binnenvaartschepen bepaald dat de Voorwaarden Nederlandse Beurs-Casco Polis Voor de Binnenvaart 2006 (hierna: 'NBCP 2006') van toepassing zijn. In art. 6 NBCP 2006 is bepaald hoe vast te stellen is of het schip als 'totaal verloren' moet worden beschouwd. In deze bepaling staat het volgende:

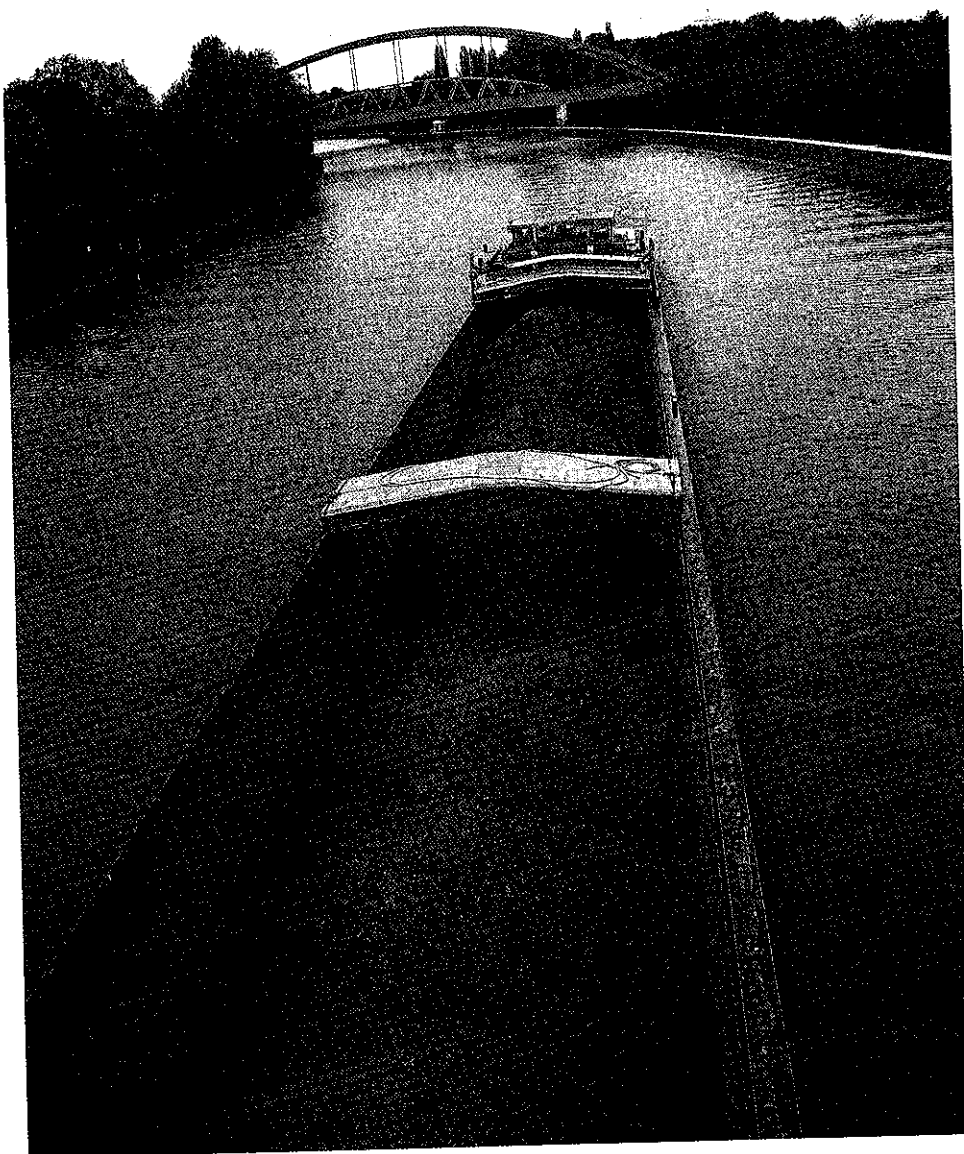
'ART. 6. AFKEURING

Indien de reparatiekosten meer dan de waarde van het schip belopen vergoeden de verzekeraars de verzekerde som verminderd met de verkoopwaarde van het beschadigde schip of wrak. In dat geval houdt het verdere risico van verzekeraars op. Voor de toepassing van hetgeen hiervoor is bepaald zal als de daarin bedoelde waarde gelden de op het voorblad van de polis vermelde som en zullen onder reparatiekosten niet begrepen zijn de kosten van het boven water brengen, het afbrengen en het slepen van het schip van de plaats van de ramp naar de scheepswerf.'

Na lezing van deze bepaling rijst de vraag wanneer sprake is van afkeuring in de zin van de polis. Dit is het beste te beantwoorden aan de hand van een voorbeeld.

VOORBEELD

Stel, er is een binnenvaartschip waarvoor een cascopolis is afgesloten waarop de NBCP 2006 van toepassing zijn. In de polis is bepaald dat de verzekerde som 600.000 euro is. Wanneer het schip ligt afgemeerd voor de sluisen van Hansweert wordt zij achterop aangevaren door een binnenvaarttanker. De schade aan het schip is enorm. De betrokken experts begroten de to-

tale herstellkosten op 500.000 euro. De gezonde marktwaarde van het schip voorafgaande aan het incident is door experts begroot op 450.000 euro.

Om vast te stellen welk bedrag gedekt is, moet worden bepaald hoe art. 6 NBCP 2006 moet worden geïnterpreteerd. Met het woord 'waarde' in het eerste deel van deze bepaling ('Indien de reparatiekosten meer dan de waarde van het schip belopen') wordt bedoeld de 'verzekerde waarde c.q. som' van het schip. Dit volgt immers uit de derde volzin van art. 6 NBCP 2006 waarin staat: 'Voor de toepassing van hetgeen hiervoor is bepaald zal als de daarin bedoelde waarde gelden de op het voorblad van de polis vermelde som'.

In het voorbeeld is de verzekerde waarde c.q. som volgens de polis 600.000 euro. Dit betekent dat alleen sprake kan zijn van 'afkeuring' als de herstellkosten de verzekerde som ad 600.000 euro overtreffen. De totale herstellkosten bedragen 500.000 euro. De herstellkosten overtreffen niet de verzekerde waarde c.q. som. Er is daarom geen sprake van 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies' in de zin van art. 6 NBCP 2006.

TOTAAL VERLIES

Naast de NBCP 2006 zijn er nu ook de *Voorwaarden Nederlandse Beurs-Casopolis voor de Binnenvaart 2011* (NBCP 2011). In deze set voorwaarden is aangesloten bij de verzekeringsafdeling in Titel 7.17 van het Burgerlijk Wetboek. Zo wordt niet meer gesproken over de term 'afkeuring', maar in plaats daarvan wordt net als in Titel 7.17 BW gebruikgemaakt van de term 'totaal verlies'. Deze term is als volgt omschreven in art. 1.8 NBCP 2011: 'De situatie, dat

- a. een verzekerd object is tenietgegaan;
- b. een verzekerd object zo beschadigd is dat het heeft opgehouden een zaak van de verzekerde soort te zijn;
- c. een verzekerd object buiten de macht van de verzekerde geraakt is en herkrijging niet te verwachten is;
- d. de reparatiekosten meer bedragen dan de verzekerde som van een

verzekerd object.

Onder reparatiekosten zijn niet begrepen de kosten van boven water brengen, het afbrengen en het slepen van het object van de plaats van de ramp naar de scheepswerf.'

Sub a-c komt overeen met art. 7:958 lid 1 BW. Uit art. 1.8 NBCP 2011 volgt dat er op verschillende gronden sprake kan zijn van een 'totaal verlies'. Art. 1.8 NBCP 2011 is zodoende een uitbreiding ten opzichte van art. 6 NBCP 2006.

De reparatiekosten bedragen in het hiervoor genoemde voorbeeld minder dan de verzekerde som c.q. waarde. Dit betekent dat, als de NBCP 2011 van toepassing zouden zijn op het bovenstaande voorbeeld, cascoverzekeraars krachtens art. 1.8 en art. 8.1 NBCP 2011 alleen de herstellkosten moeten vergoeden. Ook onder de NBCP 2011 zou er dus geen sprake zijn van een 'totaal verlies'.

Uit art. 6 NBCP 2006 en art. 1.8 NBCP 2011 volgt zodoende dat

Volledige vergoeding van kosten voor schadeherstel binnenvaartschip door cascoverzekeraars hangt dus af van hoogte herstellkosten en hoogte verzekerde waarde

(onder meer) sprake is van 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies', indien de reparatiekosten meer belopen dan de in de polis vermelde

verzekerde waarde van het schip. In dat geval moeten verzekeraars de verzekerde waarde vergoeden. Maar belopen de reparatiekosten minder dan de verzekerde waarde, dan moeten verzekeraars de reparatiekosten vergoeden.

IN STRIJD MET INDEMNITEITSBEGINSEL?

In het hiervoor genoemde voorbeeld overtreffen de herstellkosten echter de 'gezonde marktwaarde' van het schip. De vraag die daarom rijst is of uitbetaling van de herstellkosten in strijd is met het indemniteitsbeginsel van art. 7:960 BW. In dit artikel staat de volgende definitie van dit beginsel:

'De verzekerde zal krachtens de verzekering geen vergoeding ontvangen waardoor hij in een duidelijk voordeliger positie zou geraten. De vorige zin mist toepassing bij voorafgaande taxatie van de waarde van een zaak tot stand gekomen krachtens

een aan een deskundige opgedragen beslissing of krachtens een beslissing van partijen overeenkomstig het advies van een deskundige.'

Uit deze bepaling volgt dat de verzekerde geen vergoeding mag ontvangen waardoor hij in een duidelijk voordeliger positie zou geraten. In het voorbeeld zijn de herstellkosten 500.000 euro. Dat betekent dat er geen totaal verlies is in de zin van art. 6 NBCP 2006 en art. 1.8 NBCP 2011. Door betaling van de herstellkosten door verzekeraars zal de scheepseigenaar niet in een duidelijk voordeliger positie geraten. De scheepseigenaar komt daarentegen in exact dezelfde positie als voorafgaand aan het incident, aangezien hij dan weer de beschikking heeft over een onbeschadigd schip. Van schending van het indemniteitsbeginsel ex art. 7:960 BW is geen sprake wanneer in hiervoor genoemd voorbeeld betaling van de herstellkosten wordt gevorderd van cascoverzekeraars.

REPARATIEKOSTEN OVERTREFFEN VERZEKERDE WAARDE

Een andere situatie waaraan kan worden gedacht is de situatie, dat een schip als gevolg van een incident dusdanig is beschadigd dat de reparatiekosten de verzekerde waarde van het schip overtreffen. In dat geval volgt uit art. 6 NBCP 2006 en art. 1.8 NBCP 2011 dat sprake is van 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies'. De vraag rijst dan welk bedrag cascoverzekeraars in geval van 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies' zouden moeten uitkeren. Stel, we gaan weer uit van het eerder genoemde voorbeeld, waarbij het in de polis bepaalde verzekerde bedrag 600.000 euro is en de gezonde marktwaarde 450.000 euro. Moeten verzekeraars in geval van een 'totaal verlies' dan het verzekerde bedrag of de gezonde marktwaarde uitkeren?

In beginsel dienen cascoverzekeraars volgens de NBCP bij 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies' de verzekerde waarde verminderd met de verkoopwaarde van het beschadigde schip of wrak te vergoeden. Echter, in dat kader is ook van belang hetgeen is bepaald in art. 7:960 BW. Krachtens art. 7:960 BW mag de

seenaar geen vergoeding
 waardoor hij in een duideliger positie geraakt.
 rust in dat kader op
 ars. Dit betekent dat, als
 is van een totaal verlies,
 rust op verzekeraars rust
 tonen dat de scheeps-
 loor betaling van de
 e som c.q. waarde in een
 voordeliger positie ge-
 bevestigt prof. Van Huizen
 152 van *Verzekeringsrecht
 belicht*, Kluwer juridisch
 2011. Volgens prof. Van

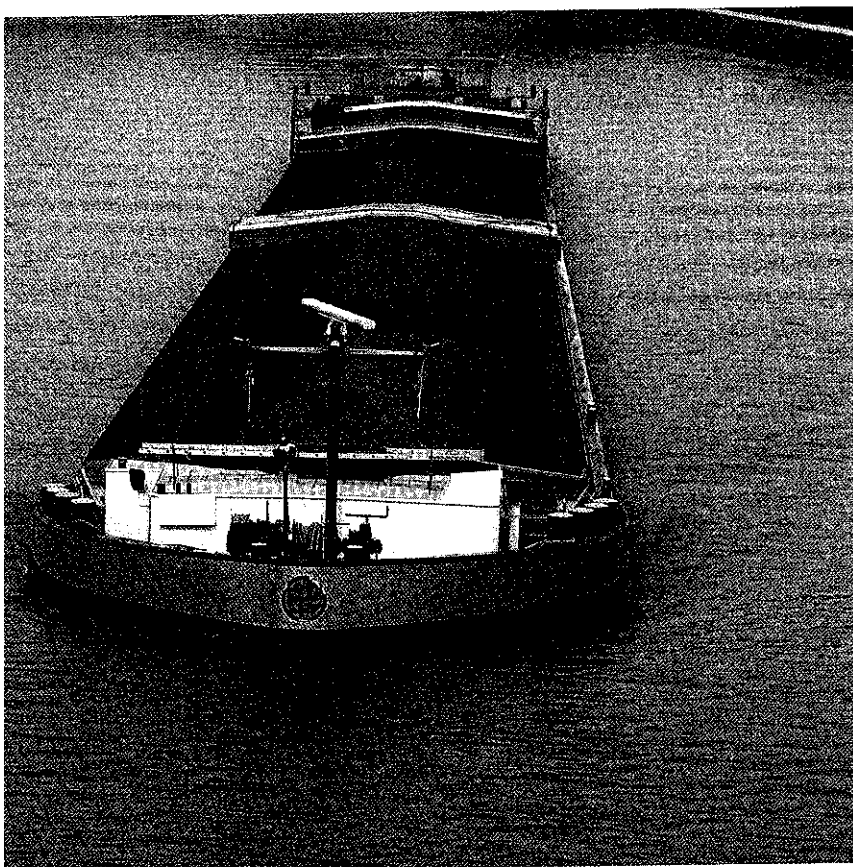
laten nemen in de polis als verze-
 kerde waarde. Bijvoorbeeld doordat
 de scheepseigenaar het schip in eco-
 nomisch betere tijden heeft gekocht
 en er nog een hoge hypotheek rust
 op het schip. Als de scheepseigenaar
 nog een bedrag van 700.000 euro
 moet aflossen aan de bank in het
 kader van de hypotheek die rust op
 het schip, dan komt de scheepseig-
 enaar bij uitkering van een bedrag
 van 600.000 euro niet in een duidel-
 ijk voordeliger positie. Ondanks
 dat de gezonde marktwaarde van
 het schip aanzienlijk lager is dan

een deskundige. Een dergelijke des-
 kundigentaxatie is een vaste taxatie
 die de waarde van het verzekerd
 voorwerp voor de duur van de ver-
 zekeringsovereenkomst onaantast-
 baar maakt. In geval de verzekerde
 waarde op basis van een vooraf-
 gaande deskundigentaxatie is vast-
 gesteld, dan kunnen verzekeraars
 in beginsel niet weigeren de verze-
 kerde waarde uit te keren bij 'totaal
 verlies' omdat er strijd zou zijn met
 het indemniteitsbeginsel. Een verze-
 keringsovereenkomst waarbij vooraf
 de verzekerde waarde is getaxeerd
 wordt een 'gewaardeerde polis' of
 'so valued polis' genoemd. In de
 polis staat in dat geval dat het schip
 is 'gewaardeerd op ... euro' of 'so
 valued at ... euro'.

In de praktijk komt het echter voor
 dat vooraf de waarde van het schip
 niet wordt getaxeerd, maar des-
 ondanks toch in de polis staat dat
 het schip is 'gewaardeerd op' of 'so
 valued at' een bepaald bedrag. Bij
 dergelijke polissen keren verzeke-
 raars dan doorgaans in geval van
 een totaal verlies het in de polis
 genoemde bedrag uit aan verze-
 kerde. De vraag is echter of er in dat
 geval strijd kan zijn met het indem-
 niteitsbeginsel, juist omdat geen
 voorafgaande taxatie heeft plaats
 gevonden zoals de wet voorziet.
 Hierover is voor zover ons bekend
 geen relevante jurisprudentie voor-
 handen. Het is daarom aan verzeke-
 raars om in dat kader een standpunt
 in te nemen.

Uit het voorgaande volgt dat op ba-
 sis van de omstandigheden van het
 geval dient te worden beoordeeld of
 sprake is van strijd met het indem-
 niteitsbeginsel. Indien er geen strijd
 is met het indemniteitsbeginsel, dan
 dienen verzekeraars in geval van
 'afkeuring' c.q. 'totaal verlies' de
 volledige verzekerde waarde uit te
 keren. ●

Mr. Julian van de Velde
 De auteur is advocaat bij Smallegange
 Advocaten en docent Marine insurance
 Law aan de Erasmus Universiteit.

s het aan verzekeraars
 wijzen wat de werkelijke
 s van de verzekerde zaak.
 is bij een totaal verlies aan
 zekeraars om aan te tonen
 heepseigenaar door uitbe-
 n de verzekerde waarde
 uidelijk voordeliger positie
 Als we dit toepassen op het
 aande voorbeeld, dan bete-
 dat cascoverzekeraars moe-
 onen dat de gezonde markt-
 van het schip maar 450.000

600.000 euro. Van strijd met het
 indemniteitsbeginsel is in dat geval
 geen sprake.

**Het is aan verzekeraars
 om te bewijzen wat de
 werkelijke waarde is van
 de verzekerde zaak**

TAXATIE

Van belang is
 voorts hetgeen
 is bepaald in
 de tweede zin

van art. 7:960 BW. Uit deze tweede
 zin volgt dat de verzekerde wel een
 vergoeding ontvangt waardoor hij
 in een duidelijk voordeliger positie

MEER INFORMATIE

Zie ook Dossier Transport op pa-